

L. O. T. S. E. N

Medlemstidning för Tjänstemännens socialdemokratiska förening i Göteborg - N:o 1 2023

LEDARE BLIR DU LOBBYIST LILLE VÄN?

Lobbyfirmornas grepp om det svenska politiska systemet har hårdnat under senare år. De politiska entreprenörer som [Lotsen skrev om 2019](#) rör sig nu obehindrat fram och tillbaka mellan lobbyuppdrag avlönade av okända kapitalintressen och tunga politiska positioner. Det börjar dessutom bli allt vanligare att arbeta som lobbyist samtidigt som man innehar viktiga politiska förtroendeuppdrag. Enorma summor slussas från anonyma kapitalintressen till svenska politiker och partitjänstemän utan väljares och partimedlemmars kännedom.

Trots, eller kanske snarare på grund av, detta så går det väldigt trögt med att reglera och rensa upp i lobbyträsket. Det verkar inte finnas något större intresse bland ledande politiker och politiska tjänstemän att ta tag i frågan. Man kan naturligtvis ställa sig frågan vad detta kan bero på. Vad kan det vara som gör att det ledande politiska skiktet i landet inte alls verkar intresserade av att stoppa kapitalintressen från att infiltrera det politiska systemet? Det är en fråga värd att reflektera över.

I brist på kraftfulla initiativ från centralt håll så har dock en del gräsrotter engagerat sig. Den pigga och debattglada s-föreningen Reformisterna har på eget bevåg startat [Lobbykollen](#), ett ideellt uppbyggt lobbyregister som gör det lite lättare att försöka hålla koll på alla påverkansoperationer som riktas mot det politiska systemet. Sverige saknar ju till skillnad från många andra länder ett officiellt register över lobbyister.

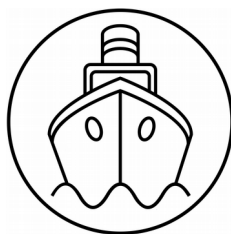
Reformisternas initiativ är oerhört välkommet och bör vara en tankeväckare för partiet centralt. Tillåts lobbyismens bläckfiskarmar att fortsätta nästla sig in i partierna, utan att partiernas centralorganisationer själva gör något för att försvara sig, så kommer troligen dessa gräsrotsinitiativ att bli allt vanligare. Bland vanliga väljare och partimedlemmar är toleransen för lobbyträskets slamkrypare nämligen extremt låg.

Väljarna och partimedlemmarna vill kunna känna sig säkra på att ledande politiker och partitjänstemän företräder deras vilja, inte anonyma kapitalägares önskningar.

Ironiskt nog har Reformisternas vice ordförande själv nyligen blivit anställd som PR-konsult (parallellt med sitt uppdrag som förtroendevald s-politiker), vilket visar hur akut frågan är. Det skulle därför inte vara förvånande om det snart kommer tas fler fristående initiativ i linje med Reformisternas Lobbykollen.

Det skulle t.ex. kunna vara en offentlig namninsamling där partiets förtroendevalda och anställda har möjlighet att skriva under på att de aldrig kommer att arbeta med lobbying riktat mot arbetarrörelsen på uppdrag av kapitalintressen. Det skulle vara relativt enkelt för en förening som Reformisterna att dra igång ett sådant initiativ och det skulle säkerligen generera stor uppmärksamhet, inte minst från partimedlemmarna själva. Det är många partikamrater som gärna skulle vilja visa öppet att man inte är till salu.

Alternativet är att kapitalets makt över det demokratiska systemet obehindrat fortsätter att växa, att den politiska demokratin fortsätter urholkas och att Sverige allt mer utvecklas till en renodlad plutokrati. Det kan inte sägas vara en utveckling som ligger i linje med socialdemokratiens ideologi och värderingar. Tvärtom borde varje aktiv socialdemokrat vilja bekämpa det till det yttersta.

LEDARE NI LITAR VÄL PÅ OSS?

Lotsen kan nu äntligen berätta om ett nytt roligt samarbete som vi inlett med de fantastiska människorna på Slime PR, en nytänkande och innovativ byrå som sysslar med kommunikation och relationer. Via Slime kommer vi få massor av pengar från olika namnlösa kapitalintressen för vaga arbetsuppgifter som "rådgivning" och "samtidsorientering".

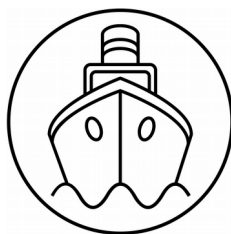
Det här är ju en fantastisk chans för oss som socialdemokrater att bygga broar och relationer med näringslivet, vilket är oerhört viktigt för Sveriges tillväxt och välfärd. Just det här med tillväxt är särskilt viktigt, det vill vi vara tydliga med. Tillväxt är ju själva förutsättningen för välfärden så därför behöver vi fokusera på att göra allt vi kan för att öka tillväxten. Det handlar om tillväxt dummy, skulle man kunna säga. Tillväxt, tillväxt, tillväxt. Tillväxt kommer att vara ett särskilt fokusområde för Lotsen framöver där vi kommer att bjuda in viktiga tillväxtföretag till intressanta samtal om hur vi skapar mer tillväxt tillsammans med ledande socialdemokrater som förstår att det är viktigt med tillväxt. Ett centralt tillväxtområde som hänger nära samman med välfärden är förstås företag i välfärdssektorn. Här finns det många olyckliga missförstånd och tankefel som behöver redas ut. Att engagerade lärare eller föräldrar startar en fin liten ideellt driven byskola så att deras barn slipper

bussas till en gigantisk centralskola många mil bort kan ju inte vara ett problem. Att flera sådana skolor sedan hjälps åt, för att hitta skal fördelar, kan ju inte heller vara ett problem. Att de sedan bildar ett aktiebolag är helt naturligt och självklart kan det innebära att saudiska riskkapitalister, kinesiska staten eller vem som helst kan köpa upp svenska skolor. Det här är ju helt normal marknadsekonomi och det har vi socialdemokrater alltid försvarat.

Vissa påstår att detta leder till skolsegregation, fuskbetyg och annat tråkigt men det finns ju inga sådana samband. Så länge vi bygger allt större och dyrare kontrollsystem så är vi på den säkra sidan. Detsamma gäller andra välfärdsområden. Det är till exempel svårt att förstå varför det skulle vara fel med privat sjukvård. Privata företag får ju tjäna pengar på sjukhusprodukter som handsprit och toapapper, så varför skulle de inte få tjäna pengar på sjukhuskunder? Det finns som sagt många intressanta frågor som behöver belysas och där vi socialdemokrater har mycket att vinna på samtal och dialog med jobbskapare och entreprenörer. Men det kräver att vi släpper den otidsenliga beröringskräck som vissa enstaka partiaktiva fortfarande lider av. Diskussionen om lobbyism är viktig och angelägen men har blivit alldeles för svartvit.

Varför skulle det vara ett problem att ha tunga partiuppdrag och samtidigt få betalt av okända kapitalintressen för ospecificerade uppdrag? Misstror vi våra ledande företrädare? Har vi inget förtroende för deras förmåga att hålla isär uppdragen?

Att Lotsen nu kommer få betalt av anonyma kapitalintressen påverkar ju inte alls våra ställningstaganden och åsikter, vi är fortfarande helt oberoende och självständiga. Så vad skulle egentligen problemet vara om t.ex. partiets verkställande utskott skulle få några miljoner i fickan av Svenskt Näringsliv varje år? Vi har väl förtroende för våra företrädare att kunna hålla isär uppdragen? Nej, här måste vi socialdemokrater skärpa till oss och uppdatera vår samhällsanalys. De karensregler som nyligen infördes för statsråd är alldeles för stränga och förhindrar konstruktiva dialoger med näringslivet, vilket i förlängningen är ett hot mot tillväxten. Rent generellt är lagstiftningen mot mutbrott otidsenlig. Det bör självklart vara möjligt för statsråd att anlitas av kapitalintressen för rådgivning i frågor som är viktiga för tillväxten. Som bekant har Lotsen tidigare haft en lite annorlunda syn på dessa frågor men det är viktigt att påpeka att vår förnyade analys inte har något att göra med vårt samarbete med Slime PR. Ni litar väl på oss?

RECENSION

DE GRÄNSLÖSA - TANKESMEDJAN BALANS

Sveriges minsta tankesmedja har den kallats ibland, Marcus Larssons och Åsa Plesners opinionsbildande projekt Balans, som drivs med ideella krafter och gåvor från privatpersoner. Syftet är att granska välfärdens styrning och försöka skapa bättre villkor för välfärdsarbetarna. Sedan starten 2016 har det blivit ett stort antal debattinlägg och intervjuer och även en rad rapporter och böcker som haft ett påtagligt inflytande över samhällsdebatten. Lotsen har skrivit om Balans tidigare och Marcus Larsson har också föreläst för Tjänstemännens s-förening.

Den senaste boken heter *De gränslösa* och är en avslöjande granskning av relationerna mellan välfärdskapitalisterna och politiken. Utgångspunkten för boken är enkel: Hur kommer det sig att politikerna inte stoppar de aktiebolagsdrivna välfärdsföretagens rovdrift på vår gemensamma välfärd – trots att det finns ett stort och brett folkligt stöd för detta? Det är en fråga som boken vrider och vänder på med imponerande tålamod och noggrannhet. Att boken lyckas vara så neutral, lugn och resonerande är verkligen en bedrift med tanke på hur häpnadsväckande skandalöst innehållet är. Svaret på bokens fråga är nämligen fruktansvärt i all sin enkelhet. Välfärdskapitalisterna har helt krasst använt de stora vinster de gjort på våra skattepengar till att köpa sig politiskt inflytande.

Den exakta nivån av korruption är svår att avgöra eftersom välfärdskapitalisterna och deras lobbyister inte omfattas av offentlighetsprincipen men det finns en uppenbar risk att det inte bara handlar om före detta beslutsfattare med stora nätverk som används som trojanska hästar i sina respektive partier och organisationer utan även om aktiva folkvalda politiker och parti-anställda som får pengar i fickan för att debattera och fatta beslut i enlighet med välfärdskapitalisternas vilja. För den som undrar varför det är så svårt att få till en förändring, trots den stora folkliga opinionen, så verkar svaret alltså, som så ofta, vara *follow the money*.

Att detta inte blivit en större fråga i den allmänpolitiska debatten kan tyckas märkligt. Det går naturligtvis att förstå tystnaden, alternativt försvaret eller förminskandet av lobbypengarnas påverkan, från de ledande politiker och opinionsbildare som själva är avlönade av okända kapitalintressen. Det ligger ju inte i deras eget intresse att problematisera detta. Men den stora majoriteten av politiker och opinionsbildare är ju (troligtvis) inte köpta. Så varför är de tysta eller till och med gratulerar sina partikamrater som går till lobbyuppdrag? Vad kan det bero på? Till viss del påverkar troligen förhoppningen att själv kunna få ett

välbetalt lobbyistuppdrag i framtiden. De forskningsresultat som presenteras i *De gränslösa* verkar tyda på det. Men sannolikt handlar det till största delen om att det är obekvämt, såväl psykologiskt som socialt, att kritisera och misstro vänner, kollegor och bekanta. Vi vill hellre tro gott om människor vi känner och väljer därför att tolka deras drivkrafter och handlingar på ett välvilligt sätt. I en värld där kontaktnät och relationer betyder mycket så finns inte heller någon strategisk vinst i att hamna i konflikt med stora delar av sitt eget professionella nätverk.

Som *De gränslösa* visar så är lobbyismen egentligen bara effektiv just när den använder sig av vårt mellanmännsliga socialpsykologiska mycel (ett snack över en öl med en gammal partikamrat är mer effektivt än det anonyma kontorsmötet). Men lobbyismen gör mer än att bara utnyttja mycelet för att gynna anonyma kapitalintressen, det urholkar det samtidigt. Hur ska vi kunna veta om den gamla kompiserna bara vill ta en öl för att det är kul att träffas eller om snacket är en produkt som de fakturerar för? När allt fler är, eller kan vara, köpta börjar misstänksamheten sprida sig och den mellanmännsliga tilliten och förtroendet inom organisationen riskerar att förtvina. Det är dags att sätta en gräns för de gränslösa.

EJ TILL SALU!

S-akademiker lyfte frågan om svängdörrarna mellan politik och näringsliv i en motion till den extra distriktsårskongressen 2019. Vi krävde [tydliga karensregler](#) för politiker och politiska tjänstemän mellan politisk tjänst och lobbyistuppdrag. Efter debatt och jämningsförslag bifölls en att-sats om att ta fram regler för kontrollerad övergång mellan politik och näringsliv, som skickades till den nationella kongressen för att arbetas in i de politiska riktlinjerna. Där har motionens intentioner tyvärr inte satt några djupare avtryck.

Sedan motionen behandlades 2019 har ett flertal tidigare s-ministrar och s-tjänstemän valt att bli lobbyister. Karensregler är viktigt men kanske var vår motions viktigaste syfte att lyfta partiets interna lobbyismproblem i ljuset. Att synliggöra vad som sker i vårt eget parti. Bland våra vänner och bekanta och bland våra politiska företrädare lokalt och nationellt. Att kritisera människors karriärval, människor man känner och umgås med, är svårt.

Detta är en orsak till att det är så tyst om lobbyismen. Det är mänskligt att inte vilja stöta sig med vänner och bekanta. Det krävs hjälp av krafter utifrån. Den kraften stavas just nu Marcus Larsson och Åsa Plesner (Tankesmedjan Balans). De redogör oförtröttligt på X (fd twitter) för den strida ström av politiker och politiska tjänstepersoner som passerar fram och tillbaka mellan påverkansarbete på Public Affairs-byrå och politiska förtroendeuppdrag. Läs Marcus Larsson på X och läs den förträffliga boken *De gränslösa* på samma tema.

Det går inte längre att blunda för att svängdörrarna utgör ett demokratiskt problem.

forts kolumn 3...

S-AKADEMIKER

[S-akademiker](#) (Tjänstemännens socialdemokratiska förening) organiserar tjänstemän och akademiker inom Göteborgs socialdemokratiska partidistrikt.

Föreningen bildades 1958 och är en av de större partiföreningarna i Göteborg. Om du är intresserad av att bli medlem så mejla info@s-akademiker.se S-akademiker finns också på [facebook](#).

S-akademiker har en skriftserie som ger ut intressanta och viktiga böcker. I november 2017 kom den första volymen: en antologi med texter under redaktion av Payam Moula och Jimmy Sand, med titeln *Socialdemokratin i ett nytt århundrade*. [Läs mer här](#).

Den andra delen i skriftserien är en återutgivning av Nils Karleby's klassiker *Socialismen inför verkligheten* från 1926. Med nyskrivet för- och efterord av Örjan Nyström. [Läs mer här](#).

Den tredje delen är en antologi av texter av Anders Nilsson och Örjan Nyström: *Att återupprätta arbetslinjen: Och andra texter om strukturomvandling, sysselsättning och trygghetssystem*. [Läs mer här](#).

Den fjärde delen är en nyttgåva av Rudolf Meidner och Gösta Rehns rapport till LO-kongressen 1951 som lade grunden till den svenska modellens ekonomiska politik: *Fackföreningsrörelsen och den fulla sysselsättningen*. [Läs mer här](#).

forts från kolumn 1...

Marcus Larsson skriver uppfordrande till oss som är partipolitiskt aktiva: Gör något! Säg ifrån! Vad är vårt svar till honom och andra som undrar varför så många sossar jobbar för näringslivets lobbyistbolag? Varför s-politiker inte kan ta ett vanligt jobb efter avslutat uppdrag?

Det är inte svårt att förstå incitamenten att bli påverkanskonsult. Det kan vara spännande, roligt och välbetalt. Till skillnad från inom politiken riskerar du inte bli utbytt vart fjärde år. Som heltidspolitiker eller politisk tjänsteperson tjänar du bra, ofta mycket bättre än du hade gjort på det jobb du annars hade haft. När din omgivning och partikamrater dessutom ger tummen upp åt ditt nya lobbyistkneq finns inget att förlora, tvärtom. Det måste kosta mer att gå från politiker till påverkanskonsult. Karens måste införas men framför allt måste vi sluta applådera våra bekantas karriärbyten. Lobbyismen i denna form utnyttjar vår mellanmännsliga tillit och vår vänskap. Det blir svårare att lita på varandra, bjuder du mig på lunch som vän eller som lobbyist?

De som inte låter sig smickras av PA-byråernas uppvaktnings och aktivt väljer bort att sälja ut sitt personliga kontaktnät och sitt förtroende efter politisk tjänst ska uppmärksammas som förebilder. De borde hedras och få uppskattning. Det borde vara lojalitet och trofasthet som hyllas och applåderas, inte motsatsen. Den makt och det förtroende som vi s-politiker och s-tjänstemän har, har vi till låns. Det förtroendet ska förvaltas och förtjänas. Det är inte till salu. Arbetarrörelsen är inte till salu. Vi är inte till salu.